

Rogaland fylkeskommune
Seksjon for kulturarv
v/ Anne Mette Haugen

Vår ref.: 23.072
Deres ref.:
Stavanger, 25.05.2023

Uttak av grunnvatn ved Sønnåhamn til landbasert oppdrett- Sauda Aqua AS - høring av søknad – Uttale

Viser til sak oversendt fra Rogaland fylkeskommune 19.04.2023.

Om vår rolle

Stavanger maritime museum skal, som fag- og forvaltningsmyndighet etter kulturminneloven, ta stilling til forholdet til automatisk fredete kulturminner og verna skipsfunn i sjø og vassdrag som berøres av omsøkt tiltak eller plan.

Stavanger maritime museum har myndighet til å kreve å få gjennomføre arkeologisk registrering. Hensikten med registreringen vil være å undersøke om planen kommer i konflikt med fredete kulturminner og skipsfunn, jfr. Lov om Kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 9, 10, 11 og 14. Kostnader i forbindelse med arkeologisk registrering må iht. § 10 bæres av tiltakshaver.

Potensialvurdering

Området rundt osen av Storelva og Nordelva har vært bebodd siden eldre jernalder. Gården Søndena (Sønnå) er kjent fra skiftlige kilder så tidlig som 1428 som «gården som ligger sør for [Stor]elva» (Lillehammer 1974, 625) som samtidig indikerer at flere gårder ligger nord for elven.

Med kunnskap vi har fra Suldalslågen vet vi at fisket var en viktig og verdifull ressurs også i det før-reformatoriske samfunnet (Drange 2021, 32–41).

Vår uttale – krav om registrering

Stavanger maritime museum krever gjennomføring av arkeologiske registreringer av varslet planområde på grunn av potensialet for hittil ukjente §4 automatisk freda kulturminner. Vi ønsker å gå i dialog med tiltakshaver på et tidlig tidspunkt slik at dette kan gjennomføres på en god og effektiv måte. Omfang og metodevalg for en arkeologisk registrering, herunder tidspunkt og budsjett, vil bli nærmere fastsatt etter dialog med tiltakshaver og gjennomgang av tilgjengelig data fra tiltakshaver.

Det er viktig at tiltakshaver setter en hensiktsmessig plangrense i vassdraget Storelva. Vi minner om at kulturminnelovens undersøkelsesplikt gjelder alt omsøkt areal. Vi ber tiltakshaver om å oversende endelig planavgrensning så snart den foreligger.

Survey og forundersøkelser

Stavanger maritime museum ønsker å komme i dialog med tiltakshaver så tidlig som mulig. Av erfaring vet vi at data fra forundersøkelser kan inngå i vårt vurderingsgrunnlag i avklaring av konflikt med fredede kulturminner under vann.

Med vennlig hilsen

Christopher F. Kvæstad
Arkeolog
Stavanger maritime museum
arkeologi@museumstavanger.no

Litteratur

Drange, Ernst Berge. 2021. *Suldal Gardar og Folk 1*. Sand: Suldal kommune.
https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2021110848584.
Lillehammer, Arnvid. 1974. *Soga om Sauda*. Sauda: Sauda kommune.
https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2012052224023.